

**ORIENTĂRI ȘI RECOMANDĂRI
privind MOBILITATEA ȘI INTERNAȚIONALIZAREA
în cadrul**

**Proiectului „Sporirea transparenței, responsabilității și
accesului la sistemul judiciar”
finanțat de Uniunea Europeană**

***Annie SORIOT,
Julien FREMONT,
Experte pe termen scurt***

29 septembrie 2023

MULȚUMIRI

Constatările prezentate în *Orientări și recomandări privind mobilitatea și INTERNAȚIONALIZAREA* se bazează pe contribuțiile personalului care și-a reprezentat universitatea în cadrul reuniunilor din septembrie 2023. Dorim să mulțumim întregului personal universitar pe care l-am întâlnit pentru răspunsurile oferite întrebărilor noastre, precum și echipei proiectului ETAAJS și *Expertise France* pentru rolul lor de mediatori și organizatori.

OBSERVAȚII PRELIMINARE

Orientări și recomandări privind mobilitatea și INTERNAȚIONALIZAREA se realizează în cadrul proiectului „Sporirea transparenței, responsabilității și accesului la sistemul judiciar” în Republica Moldova (proiectul ETAAJS). Ultimul este finanțat de către Uniunea Europeană și implementat de către Agenția Centrală de Management al Proiectelor (CPMA) a Lituaniei și *Expertise France*.

Orientări și recomandări privind mobilitatea și INTERNAȚIONALIZAREA este un document întocmit de către Dr. Annie Soriot și d-nul Julien Fremont, experte pe termen scurt pentru activitatea 2.4.4., componenta 2 din cadrul proiectului ETAAJS.

Conținutul acestui document ar trebui să răspundă nevoilor identificate în timpul interviurilor cu reprezentanții universităților, ținând cont de contextul din Moldova, și ar trebui să fie răspândit cât mai larg posibil.

În procesul de elaborare, experții au folosit uneori texte oficiale emise de diferite părți interesate (menționate întotdeauna), precum și alte materiale relevante. Documentul este structurat pe tematici majore legate de mobilitate și internaționalizare și este conceput ca un set de instrumente pentru universitățile din Moldova, identificate în cadrul acestui proiect și nu numai.

CUPRINS

MULȚUMIRI	2
OBSERVAȚII PRELIMINARE	2
LISTA ABREVIERILOR ȘI ACRONIMELOR	4
1. STRUCTURA ORGANIZATORICĂ INTERNĂ	5
2. APELURI PENTRU MOBILITATE	6
3. CONECTAREA ACTIVITĂȚILOR EXISTENTE	12
4. MONITORIZAREA PARTENERIATELOR	15
5. ROLUL REȚELELOR INTERNAȚIONALE	16
CONCLUZIE	23

LISTA ABREVIERILOR ȘI ACRONIMELOR

AUF	Agenția Universitară a Francofoniei
BCI	Biroul pentru Cooperare Internațională
CCÎS	Consolidarea capacităților în învățământul superior
ELFA	Asociația Europeană a Facultăților de Drept
EMJM	Masteratele comune Erasmus Mundus
ETAAJS	Proiectul „Sporirea transparenței, responsabilității și accesului la sistemul judiciar” în Republica Moldova
UE	Comisia Europeană
EUA	Asociația Universităților Europene
EURAS	Uniunea Universităților Eurasiatice
ÎÎS	Instituție de învățământ superior
IAU	Asociația Internațională a Universităților
MIC	Mobilitatea internațională a creditelor
KPI	Principalii indicatori de performanță
MSCA	Acțiunile Marie Skłodowska-Curie
UNIMED	Uniunea Universităților Mediteraneene

1. STRUCTURA ORGANIZATORICĂ INTERNĂ

Internaționalizarea unei universități sau a unei facultăți începe adesea cu legături interpersonale între cadrele didactice. Aceasta poate fi o conexiune dobândită pe parcursul instruirii specifice a profesorului-cercetător (de exemplu, faptul că a studiat într-o țară străină și a păstrat legătura cu persoane de la universitatea respectivă); sau relații create în cadrul conferințelor sau simpoziunilor din străinătate. Internaționalizarea în această fază inițială poate fi, de asemenea, rezultatul unor oportunități spontane, neprevăzute și întâmplătoare. Pe de altă parte, în cazul în care se urmărește o internaționalizare mai amplă, generalizată și comună întregii instituții sau facultăți, o a doua etapă trebuie să se bazeze pe o organizare internă bine structurată.

1.1. O unitate sau personal destinat relațiilor internaționale la nivel central

Crearea unei unități internaționale la nivelul central al instituției este o investiție (în resurse umane, și, implicit, o investiție financiară) pentru instituție. Inițial pot fi implicate doar una sau două persoane.

Avantajele preconizate sunt multe:

- Creșterea vizibilității unității internaționale în rândul întregii comunități universitare, precum și a actorilor externi în căutare de parteneriate (universități străine): unitatea internațională este astfel identificată în mod clar de către toți actorii interni și externi și reprezintă calea de acces pentru proiectele internaționale în colaborare cu facultățile și organismele externe.
- Schimbul de experiență și expertiză: o structură centrală poate cunoaște activitățile desfășurate într-o facultate și poate permite unei alte facultăți să beneficieze de experiența sau expertiza dobândită.
- Sprijinul pe care expertiza acestei unități sau a serviciilor internaționale îl oferă activităților desfășurate de către facultăți în efortul lor de internaționalizare: monitorizarea specifică a oportunităților pentru o facultate, asistență în realizarea proiectelor, răspunsuri la cererile de propuneri *etc.*
- Strângerea de fonduri pentru concursurile internaționale de proiecte: acest sprijin pentru strângerea fondurilor este util atât la nivel de facultate, cât și la nivel instituțional (governanța universitară).

1.2. Legăturile dintre nivelul central și facultăți pentru relațiile internaționale: importanța schimbului reciproc de informații

Asigurarea succesului unei structuri interne dedicate afacerilor internaționale depinde în mare măsură de comunicarea internă și de poziționarea acesteia. Această unitate reprezintă un suport pentru facultăți și pentru guvernanta. Nu trebuie privită ca un instrument de control al activităților desfășurate. Pentru a dezvolta dimensiunea internațională, este esențial să se colecteze date cu privire la activitățile desfășurate în facultăți, să se valorifice aceste experiențe, să se intensifice și să se crească vizibilitatea acțiunilor și, în baza acestor exemple, să se repete succesele în cadrul altor facultăți. Aceasta creează un cerc virtuos de proiecte internaționale în întreaga instituție. La nivel instituțional, cunoștințele despre inițiativa internațională dobândite la nivel central permit promovarea acestora în exterior: de exemplu, completarea de sondaje legate de clasamentele internaționale cu scopul de a apărea în ele.

Crearea unei unități centrale și a unei rețele de contacte internaționale (puncte focale) în fiecare dintre facultăți reprezintă un puternic efect de pârghie pentru internaționalizarea activităților.

1.3. Asigurarea transparenței apelurilor și promovarea activităților internaționale în cadrul comunității

În special în ceea ce privește mobilitatea, crearea unei structuri centrale asigură o comunicare mai bună cu privire la apelurile pentru mobilitate, procesul de depunere a cererilor și rezultatele acestei mobilități *ex post*, încurajând astfel noi persoane să ia parte. Un alt avantaj al comunicării centralizate este transparența procedurilor de acordare a granturilor și a oportunităților.

Comunicarea eficientă reprezintă un element-cheie în susținerea parteneriatelor internaționale bazate pe mobilitate. Aceasta acoperă diferite aspecte și implică diferite acțiuni:

- Informații clare pentru studenți, cadre didactice și personal.
- Activități și evenimente specifice („Ziua internațională a schimbului”, „Zilele internaționale de bun venit”...) pentru promovarea mobilităților și activităților internaționale.
- Comunicarea presupune și evaluare: reportaje și sondaje privind activitățile internaționale împărtășite în cadrul comunității academice.

Recomandări:

- Resurse umane: necesitatea de a recruta oameni la nivel central cu expertiză în proiecte internaționale pentru a sprijini facultățile în crearea și utilizarea instrumentelor de finanțare.
- Asigurarea legăturii dintre Unitatea internațională și Departamentul de comunicare (site web, campanii de informare privind mobilitatea, evenimente *etc.*), pe de o parte, și Departamentul de resurse umane, pe de altă parte (stimulente pentru mobilitatea internațională a personalului prin luarea în considerare a raportului privind mobilitatea întocmit de Departamentul resurse și evaluarea efectuată de către conducere, formare continuă pentru cadrele universitare).
- Întâlniri regulate între membrii rețelei interne de consilieri internaționali din facultăți și unitatea centrală pentru a face schimb de informații și practici.
- Instrumente profesionale care urmează să fie dezvoltate (software de monitorizare a mobilității)

2. APELURI PENTRU MOBILITATE

De ce să răspundeți unui apel pentru mobilitate sau să participați la un proiect internațional de cercetare?

- Pentru a obține finanțare substanțială și pentru a putea recruta colaboratori;
- Pentru a dezvolta și structura idei noi;
- Pentru a lucra cu colegi internaționali de la care să și învățați;
- Pentru a extinde și a încheia noi parteneriate;
- Pentru a obține vizibilitate și recunoaștere.

Apelurile pentru mobilitate pot fi emise de agenții externe sau de instituțiile în sine. Marea majoritate vizează fie activități de cercetare, fie activități de formare, care stau la baza

operațiunilor universitare. Mult mai rar se întâmplă ca niciuna să nu traverseze aceste două sectoare de activitate.

Acolo unde dihotomia cercetare/formare este respectată, publicul țintă este unul clar:

- Apelurile la mobilitate pentru cercetare se adresează în principal: studenților-doctoranzi, doctorilor, cercetătorilor postdoctoranzi, profesorilor-cercetători.
- Apelurile la mobilitate pentru formare se adresează: Studenților de la licență, masterat și doctorat.

Nota bene 1: trebuie menționat faptul că studenții-doctoranzi, care încă se află în perioada de studiu, cercetători tineri și uneori profesori, pot fi implicați în ambele tipuri de apeluri.

Nota bene 2: apelurile pentru mobilitate prezentate cercetătorilor (tineri sau atestați) sunt întotdeauna legate de proiecte de cercetare.

Prin urmare, scopul acestei secțiuni este de a enumera sponsorii sau părțile interesate (poate fi vorba de finanțatori sau de parteneri), precum și apelurile pentru mobilitate și proiectele la care universitățile din Moldova au dreptul să aplice, singure sau împreună cu altele, implicând una sau mai multe țări. Aceasta nu se dorește a fi o listă integrală a tuturor apelurilor pentru mobilitate anunțate în întreaga lume, ci doar a celor mai comune și populare aplicabile Republicii Moldova, așa cum a fost deja experimentată de către cei doi experți.

2.1 Apeluri externe pentru mobilitate

>Acțiunile Marie Sklodowska-Curie (MSCA)

Finanțator: Comisia Europeană

Cadru: Orizont Europa 2021-27

Regiunea: Europa

Informații generale suplimentare: <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/>

Programul Acțiunile Marie Sklodowska-Curie (parte a pilonului 1 al programului Orizont Europa „Știință de excelență”) finanțează proiecte de cercetare și programe de formare și încurajează mobilitatea cercetătorilor individuali sau parte dintr-un grup. Aceste apeluri sunt concepute pentru a stimula excelența în formarea cercetătorilor de sex masculin și feminin prin deschidere internațională, intersectorială și interdisciplinară. De asemenea, programul ar trebui să permită cercetătorilor să dobândească noi competențe și cunoștințe.

NB: Este posibil ca cercetătorii să nu fi locuit sau să-și fi desfășurat activitatea principală (muncă, studii etc.) în țara instituției gazdă mai mult de 12 luni în ultimele 36 de luni.

Diferitele acțiuni MSCA la care pot participa universitățile din Moldova:

- **Rețele doctorale (RD)**

Rețelele doctorale ale MSCA sunt proiecte colaborative de cercetare și formare, concepute pentru a dezvolta competențele transferabile, potențialul creativ, spiritul antreprenorial și inovator al studenților-doctoranzi, rețele care deschid perspective de carieră în lumea academică și non-academică. Rețelele Doctorale ale MSCA organizează concursuri de propuneri de proiecte, în rezultatul cărora selectează pentru

finanțare consorții internaționale, interdisciplinare și intersectoriale - reunind universități, institute de cercetare, companii sau alți actori din lumea socio-economică - oferind pregătire doctorală în Europa pentru a instrui o nouă generație de cercetători într-un domeniu ales de consorții.

Informații suplimentare: <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/actions/doctoral-networks>

- **Burse postdoctorale (BP)**

Bursele postdoctorale ale MSCA sunt granturi individuale pentru cercetătorii de orice naționalitate care doresc să desfășoare un proiect de cercetare în cadrul unui program de mobilitate internațională, pentru a dobândi noi competențe și a-și dezvolta cariera.

Informații suplimentare: www.horizon-europe.gouv.fr/sites/default/files/2023-05/msca-postdoctoral-fellowships-2023-rea-pdf-8849.pdf

- **Schimb de personal (SP)**

Acest program de cercetare și inovare al schimbului de personal promovează colaborarea internațională, intersectorială (între sectorul academic și cel non-academic) și interdisciplinară prin cercetare și schimburi de personal de cercetare, administrativ și tehnic.

Informații suplimentare: <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/actions/staff-exchanges>

- **COFUND**

Ațiunea COFUND cofinanțează programe doctorale și postdoctorale noi și existente, având drept scop propagarea celor mai bune practici în formarea internațională, intersectorială și interdisciplinară în domeniul cercetării, precum și mobilitatea internațională și intersectorială a cercetătorilor în toate etapele carierei lor. Această acțiune nu poate fi utilizată pentru a cofinanța un proiect al unui cercetător individual (teză, post-doctorat *etc.*): numai organizațiile care gestionează sau finanțează programe doctorale și/sau postdoctorale pot să aplice.

Informații suplimentare: <https://marie-sklodowska-curie-actions.ec.europa.eu/actions/cofund>

>Programele „Profesor invitat”

Finanțatori: universitățile partenere

Regiuni: oriunde în lume

Participanți eligibili: personal academic

Mai multe instituții de învățământ superior (ÎȘ) derulează așa-numitele programe „Profesor invitat”. Participarea este o modalitate bună de a explora noi mobilități pentru cadrele didactice și intensifică relația cu o universitate parteneră. Acest tip de program este finanțat de către organizator, care lansează o cerere de candidaturi. Candidații admiși sunt apoi selectați pentru proiectul de mobilitate.

Programele „Profesor invitat” permit profesorilor de la universitățile internaționale partenere să predea și să desfășoare activități de cercetare în timpul șederii lor la universitatea gazdă. Activitățile includ următoarele:

- Prezentarea cercetărilor curente;
- Implicarea în discuții organizate pe teme specifice;
- Întâlnirea cu studenții-doctoranzii în cadrul unui eveniment special.

Pentru a consolida rețelele științifice și a stimula parteneriate de cercetare colaborativă, mai mulți profesori invitați pot fi prezenți simultan în campus.

Informații suplimentare: contactați sau vizitați site-ul web și conturile de social media ale universității dumneavoastră partenere. Aici puteți găsi un exemplu a ceea ce a fost realizat de Universitatea Politehnica din București, România (<https://international.upb.ro/mobilities/staff-mobility/visiting-professors>); și Universita degli studi di Milano, Italia (<https://www.unimi.it/en/international/mobility-teaching-staff-and-researchers/visiting-professors>).

> **Mobilități internaționale de credite**

Cadru: Erasmus+ (programul 2021-2027)

Regiunea: Europa

Participanți eligibili: Studenți și personal (academic și administrativ)

Mobilitățile internaționale de credite (MIC) sprijină mobilitatea persoanelor care studiază sau sunt angajate la o instituție de învățământ superior dintr-o țară membră a Uniunii Europene într-o țară parteneră (Moldova face parte dintre ele) sau *viceversa*, și anume:

- Mobilitatea studenților pentru studii, deschisă studenților din ciclul scurt, ciclul I (licență sau echivalent) sau ciclul II (masterat sau echivalent), precum și studenților-doctoranzi din ciclul III. Perioada de mobilitate poate dura între 3 luni (sau un semestru academic) și 12 luni.
- Mobilitatea studenților pentru stagii, deschisă prin apelul din 2018 studenților din ciclul scurt, ciclul I (licență sau echivalent) sau ciclul II (masterat sau echivalent), precum și studenților-doctoranzi din ciclul III. Perioada de mobilitate poate dura între 2 și 12 luni.
- Mobilitatea personalului pentru predare destinată personalului academic și (de la apelul din 2018) personalului invitat de la organizații care să predea la o instituție de învățământ superior din străinătate. Perioada de mobilitate poate dura între 5 zile și 2 luni.
- Mobilitatea personalului pentru instruire destinată personalului didactic și nedidactic sub forma unor evenimente de formare în străinătate (cu excepția conferințelor), a unor stagii de observare profesională directă la locul de muncă, a unor perioade de observare și/sau formare la un institut de învățământ superior partener. Perioada de mobilitate poate dura între 5 zile și 2 luni.

Această activitate sprijină, de asemenea, mobilitatea personalului dintr-o țară parteneră. Instituții de învățământ superior vor oferi instruire profesională unei organizații non-academice situate într-un stat membru al Uniunii Europene. Mobilitatea studenților sau a personalului poate să se desfășoare în orice domeniu de studiu sau disciplină academică. În plus, instituțiile de învățământ superior sunt libere să aplice pentru mobilitatea personalului, a studenților sau orice combinație între cele două. Formarea personalului și activitățile de instruire pot fi combinate. O perioadă de studii și un stagiu pot fi, de

asemenea, combinate pentru o perioadă de minimum 3 luni (sau un semestru universitar), maximum 12 luni.

Informații suplimentare: file:///Users/utilisateur/Downloads/handbook-erasmus-icm_feb2020_en.pdf

> **Masteratele comune Erasmus Mundus (EMJM)**

Cadru: Erasmus+ (programul 2021-2027)

Regiunea: Europa

Participanți eligibili: Studenți

Programul de masterat comun Erasmus Mundus are ca scop consolidarea internaționalizării instituțiilor de învățământ superior prin programe de masterat stabilite în Europa și deschise instituțiilor din alte țări ale lumii. Acesta își propune să consolideze cooperarea internațională dintre parteneri, să îmbunătățească competențele și capacitatea de inserție profesională a studenților și să sporească sinergiile dintre învățământul superior, cercetare și inovare. Contribuie activ la construirea Spațiului european al învățământului superior. Programul de masterat este implementat de un consorțiu format din cel puțin trei instituții de învățământ superior din trei țări diferite, dintre care cel puțin două sunt membre ale Uniunii Europene, și care implică o gamă largă de parteneri din mediul de afaceri și/sau asociații. Acesta se bazează pe un curriculum comun, proceduri comune de gestionare administrativă și financiară și pe o gamă comună de servicii pentru toți studenții.

Parcursul studiilor presupune cel puțin două perioade obligatorii de mobilitate în două țări diferite, dintre care cel puțin una să fie membră a Uniunii Europene (și să fie diferită de țara de reședință a studentului). Finalizarea cu succes a Programului de masterat comun duce la acordarea unei diplome duble, multiple sau comune. Studenți din toată lumea au dreptul să se înscrie. Ei studiază timp de 1 sau 2 ani universitari la mai multe universități din Europa și pretutindeni. Pentru cei mai buni studenți sunt disponibile burse complete.

Informații suplimentare: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities/opportunities-for-individuals/students/erasmus-mundus-joint-masters>

> **Fullbright SUA Program pentru studenți**

Finanțator: Biroul de Afaceri al Educației și Cultelor al Departamentului de Stat al SUA

Regiunea: Statele Unite ale Americii

Participanți eligibili: Studenți

Fullbright SUA Programul pentru studenți funcționează în prezent în 155 de țări, inclusiv R. Moldova, cu scopul de a promova schimbul de cultură și de educație între acestea. Există 49 de comisii bilaterale în întreaga lume, care sunt responsabile de administrarea Programului Fulbright între Statele Unite și țările lor respective. Aceste comisii sunt, în general, finanțate în comun de către SUA și autoritățile publice locale. Acestea proiectează și implementează programe de schimb cultural și educațional adaptate la diferitele profiluri ale solicitanților (studenți, cercetători, studenți-doctoranzi, profesori, specialiști, etc.); recrutează și selectează solicitanții de granturi; primesc și sprijină beneficiarii de granturi American Fulbright; dezvoltă rețele de absolvenți etc.

În R. Moldova sunt oferite două tipuri de granturi: Studiul/Cercetarea deschisă și Premiul asistentului universitar limba engleză.

Informații suplimentare: [https://us.fulbrightonline.org/countries/europe-and-
eurasia/moldova/1746](https://us.fulbrightonline.org/countries/europe-and-eurasia/moldova/1746) / [https://us.fulbrightonline.org/countries/europe-and-
eurasia/moldova/1747](https://us.fulbrightonline.org/countries/europe-and-
eurasia/moldova/1747)

> **Agenția Universitară a Francofoniei (AUF)**

Cadru: Erasmus+ (programul 2021-2027)

Regiuni: oriunde în lume

Participanți eligibili: Studenți și personal universitar

Agenția Universitară a Francofoniei promovează o comunitate universitară francofonă angajată în dezvoltarea economică, socială și culturală a societăților. Aceasta operează în zece regiuni ale lumii, inclusiv Europa Centrală și de Est. Cu sediul la București din 1994, Biroul regional pentru Europa Centrală și de Est coordonează o rețea de 145 de membri din 23 de țări: Albania, Armenia, Azerbaidjan, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Croația, Georgia, Ungaria, Kazahstan, Kârgâzstan, Kosovo, Letonia, Lituania, Macedonia, Muntenegru, Polonia, Republica Moldova, România, Federația Rusă, Serbia, Slovacia, Turcia, Ucraina. În această regiune, Agenția Universitară a Francofoniei are 7 sucursale în 6 țări: Biroul Regional pentru Europa Centrală și de Est în România, 2 filiale în Bulgaria și R. Moldova; 3 campusuri digitale francofone (CNF) în Albania, Armenia și Georgia și *Școala Superioară Francofonă de Administrație și Management în Bulgaria*. Eforturile lor se concentrează în primul rând pe susținerea limbii franceze ca limbă de predare în universitățile din regiune și ca instrument de cooperare interuniversitară. De asemenea, se axează pe stabilirea de parteneriate cu mediul profesional pentru a spori valoarea limbii franceze ca limbă profesională și a îmbunătăți ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor.

Convinși de faptul că schimburile internaționale favorizează circulația cunoștințelor și a know-how-ului, cei de la Agenția Universitară a Francofoniei sprijină mobilitatea universitară a studenților și profesorilor. În fiecare an, agenția acordă burse care le permit beneficiarilor să își continue o parte din studiile de formare și cercetare în alte universități, atât din Nord, cât și din Sud.

Studenți:

- Granturi pentru studenții-masteranzi
- Granturi pentru studenții-doctoranzi
- Stagiul de practică profesională

Profesori/ cercetători:

- Indemnizații de formare sau de cercetare
- Sarcini de sprijin și de predare
- Sarcini de cercetare

Aceste burse sunt acordate pe bază de concurs și sunt destinate studenților și profesorilor-cercetători înregistrați și activi într-o instituție membră a Agenția Universitară a Francofoniei.

Informații suplimentare despre cererile de propuneri:
[https://www.auf.org/nouvelles/appels-a-candidatures/appel-candidatures-concours-
regional-transformer-les-bonnes-idees-en-start-2023/](https://www.auf.org/nouvelles/appels-a-candidatures/appel-candidatures-concours-regional-transformer-les-bonnes-idees-en-start-2023/)

2.2 Oportunități interne de mobilitate

În final, să nu uităm faptul că inițiativele simple, interne pot stimula mobilitatea studenților și a personalului. Multe instituții de învățământ superior își concentrează atenția asupra următoarelor activități:

>Acorduri bilaterale

Acordurile bilaterale pot să prevadă mobilitatea studenților și personalului. Pentru aceasta, ambele părți trebuie să semneze o anexă specifică.

>Îndrumare în comun/cotutelă a studiului de doctorat

Posibilitatea de îndrumare în comun a tezelor de doctorat include mobilitatea obligatorie a studenților. Este necesar un appendice specific semnat de către ambele părți.

> Programul „Profesor invitat”

Programele interne au atras profesori din regiune și din Europa. Invitațiile sunt adesea reciproce, permițând gazdei să fie, la rândul său, invitată. Invitând, poți fi mai apoi invitat.

> Gruparea

Pe lângă faptul că schimbă, adesea din punct de vedere structural, o instituție, grupările de instituții de învățământ superior stimulează mobilitatea. Instituțiile de învățământ superior pot fi grupate în mai multe feluri. Fie ca parte a unui proiect de cercetare (de exemplu: acțiunile Marie Sklodowska-Curie), a unui consorțiu de cooperare pentru a dezvolta formarea într-un anumit domeniu într-o țară străină (Colegiul Juridic Franco-Român de Studii Europene din București, creat între Universitatea Paris 1 Panthéon-Sorbonne și Universitatea din București) sau parte a unei alianțe universitare europene (a se vedea mai jos secțiunea specifică despre aceasta).

Recomandări

Cu privire la oportunitățile interne:

- Începeți prin a utiliza la maximum inițiativele deja dezvoltate la nivel intern pentru a stimula mobilitatea.

Sfaturi privind apelurile externe:

- Cunoașterea mediului în care are loc cererea de mobilitate: aflați lucruri despre finanțator (Cine este? Vine de la o instituție publică sau privată? Etc.) și obiectivele sale mai mari și mai mici. Pe scurt, trebuie să înțelegeți ce se așteaptă de la dumneavoastră, deoarece există multă concurență (de exemplu: rata de succes a proiectelor europene variază între 10 și 20%).
- Îndeplinirea criteriilor de eligibilitate și de evaluare.
- Fiți cu ochii pe oportunități: abonați-vă la buletine informative, urmăriți locatorii sau instituțiile pe rețelele de socializare.
- Adaptarea tipului de răspuns la strategia adoptată: promovarea mobilității cercetătorilor, a mobilității studenților *etc.*?
- Contactarea persoanelor din cercul dumneavoastră academic care ar putea să se fi înscris deja la acest tip de burse/ granturi.

3. CONECTAREA ACTIVITĂȚILOR EXISTENTE

3.1. Elaborarea unei strategii internaționale

Elaborarea unei strategii înseamnă, înainte de toate, analizarea în detaliu a ceea ce deja există. În acest scop, se pot pune câteva întrebări de bază, ținând cont de nevoile exprimate de universitățile moldovenești pe care le cunoașteți:

- Câți parteneri internaționali aveți?
- În câte țări diferite?
- Faceți schimb de studenți și cadre universitare cu aceștia? Dacă da, câți?
- Este universitatea dumneavoastră membru a unei rețele?
- La care dintre cererile de propuneri au candidat profesorii-cercetători din universitatea dumneavoastră?
- Sunt toți acreditați de către guvernul dumneavoastră?
- Aveți un birou de relații internaționale?
- Dacă da, câți angajați cu normă întreagă aveți?

La aceste întrebări relativ simple trebuie să se răspundă folosind o abordare cantitativă și calitativă. O strategie trebuie să fie clară și nu foarte lungă: o singură pagină bine scrisă valorează mai mult decât numeroase capitole.

Pe baza răspunsurilor oferite în fiecare domeniu al activităților internaționale majore ale universității, conducerea și direcția relațiilor internaționale (la nivel de facultate și la nivel central) urmează să stabilească priorități și obiective cuantificate. Pentru aceasta, urmați următorii pași:

- Definiți două priorități principale pentru Instituție/ Facultatea de Drept. De exemplu: dezvoltarea rețelei proprii; internaționalizarea sectoarelor de cercetare prin publicarea în altă limbă cu parteneri din...; creșterea numărului de schimburi academice (studenți, cadre didactice și personal administrativ) din rândul partenerilor reali și viitori din domeniul dreptului; încheierea de acorduri bilaterale; *etc.*
- Identificați cel puțin 4 activități pentru fiecare dintre priorități.
- Stabiliți un termen limită pentru fiecare activitate: 3 ani, 5 ani, 10 ani... totuși, în acest caz se recomandă folosirea unui termen limită scurt spre mediu. 5 ani este maximum, având în vedere schimbările majore prin care trec în prezent unitățile de învățământ superior din R. Moldova (convulsii geopolitice, mobilități de intrare din India și Israel, în mod special).
- Stabiliți obiective numerice care trebuie atinse. De exemplu: trimiterea a 100 de studenți în programe de mobilitate din străinătate care nu acordă diplome; primirea a 30 de profesori invitați din regiune (care urmează să fie definite) pe teme care nu sunt oferite de universitate; *etc.*
- Definiți personalul universității care va putea sprijini această activitate internațională: un vicepreședinte al universității; un prodecan responsabil de această problemă specifică; un manager de proiecte din cadrul universității împreună cu un angajat al personalului facultății; *etc.*
- Stabiliți resursele umane (indicând numărul de persoane și funcțiile acestora) și cele financiare (indicând sumele) pentru a realiza acest lucru: personal dedicat; bani investiți din fondurile universității; un fost student absolvent; *etc.*

Răspunsurile în scris la aceste întrebări formează conținutul strategiei instituției de învățământ superior.

În continuare, se recomandă compararea activităților existente cu această strategie. Pentru a face acest lucru, este important să conectați activitățile internaționale existente și să observați dacă toate, sau o parte dintre ele pot să îndeplinească cele două priorități stabilite anterior.

Se poate formula una dintre aceste două concluzii:

- Dacă niciuna dintre activitățile existente nu are nicio legătură cu strategia scrisă anterior, aceasta trebuie să fie complet revizuită și adaptată la ceea ce există deja pe scena internațională. Nicio instituție de învățământ superior nu își poate permite să înceapă de la zero.
- Dacă, pe de altă parte, situația existentă este cel puțin parțial în concordanță cu noua strategie scrisă, atunci obiectivele stabilite sunt realizabile, iar strategia scrisă este un pas în direcția corectă spre internaționalizare.

3.2. Identificarea partenerilor

Identificarea partenerilor înseamnă, în primul rând, cunoașterea acestora. O bună cunoaștere a partenerului (caracteristicile sale, similaritățile și oamenii de care dispune) este importantă pentru a crea o relație pe termen lung care va contribui la accentuarea mobilității și, astfel, la internaționalizarea progresivă a instituțiilor de învățământ superior implicate.

Pentru a afla cine sunt partenerii dumneavoastră reali și viitori, vă sugerăm să introduceți următoarele informații într-un tabel Excel sau într-o bază de date:

- Căutați informații generale și noutăți despre instituțiile de învățământ superior;
- Cursuri comune de formare și laboratoare de cercetare cu teme similare;
- Proiecte comune în derulare;
- Mobilități în derulare;
- Persoanele de contact;
- O listă cu criterii specifice, în funcție de limbă, situație geografică, legislație civilă sau penală similară, coduri imobiliare similare (pentru facultățile de drept) etc.

După crearea bazei de date, pot fi definite și clasificate tipurile de acorduri. În cazul de față, propunem clasificarea parteneriatelor după cum urmează:

- Strategice (grupuri de activități științifice și de formare)
- Științifice (în baza unor activități comune de cercetare; programul „Profesor invitat” etc.)
- De instruire (pe baza schimburilor care au un impact asupra formării - un schimb de studenți, un schimb de profesori, un program de dublă diplomă etc.)

3.3. Negocierea și formalizarea acordurilor

Trebuie să se documenteze în scris activitățile existente dintre două instituții de învățământ superior sau activitățile care urmează să înceapă (în cadrul unui viitor parteneriat, de exemplu), precum și tipul parteneriatului.

Formalizarea unui acord necesită uneori timp, fapt care trebuie luat în considerare de toate părțile.

Sugerăm următorul proces de formalizare:

- Stabiliți circuitul acordului internațional (acțiunile, responsabilii și termenii-limită la nivel intern și extern);
- Definiți lista articolelor juridice esențiale pe care departamentul juridic al universității dumneavoastră consideră că trebuie să le includă în orice acord;
- Definiți un lider academic (dintre persoanele care ar beneficia de pe urma colaborării cu partenerul vizat) care va duce la îndeplinire acordul;
- Pe plan intern, liderul acordului definește și scrie ce dorește de la partener și ce poate oferi facultatea/universitatea sa: mobilitatea studenților (dacă da, câți pe semestru?), mobilitatea personalului administrativ; cursuri gratuite de limbă; cazare gratuită; scutire de taxe; durata; *etc.*¹;
- Negociați (liderul de proiect, departamentul de relații internaționale, facultatea sau universitatea) termenii acordului cu partenerul;
- Liderul acordului validează termenii cu conducerea facultății;
- Dacă da, atunci se cere semnătura rectorului;
- La data de finalizare a unui acord, există 2 opțiuni: încetarea sau prelungirea acordului. În toate cazurile, responsabilul de proiect trebuie să explice motivele și să obțină validarea acestora de către guvernanta facultății.

Recomandări:

- o Academia de Studii Economice oferă un exemplu foarte bun de strategie internațională. Documentul, redactat pentru perioada 2018-2023, este, desigur, puțin cam lung (a fost parte dintr-un program CCÎS), dar este foarte cuprinzător. Strategia pentru anii 2016-2027 (care a avut mai multe versiuni începând cu 2016) a fost în mare parte inspirată de această lucrare: https://international.ase.ro/21/wp-content/uploads/2021/03/Internationalisation-Strategy_English.pdf
- o Identificarea și formalizarea în scris a acordurilor de parteneriat și garantarea sprijinului academic sunt factori esențiali pentru punerea în aplicare a unei strategii internaționale.

4. MONITORIZAREA PARTENERIATELOR

Monitorizarea și evaluarea parteneriatelor internaționale sunt esențiale pentru construirea și dezvoltarea unei strategii internaționale pe termen lung. Dat fiind contextul internațional al universităților din R. Moldova (un număr relativ mic de parteneriate bine identificate), monitorizarea și evaluarea ar putea să nu reprezinte o prioritate la această etapă: cu toate acestea, crearea din start a unui cadru de conducere și evaluare ar fi foarte utilă pentru:

- Extinderea numărului de parteneriate sau a naturii parteneriatelor existente;

¹ În timpul fazei de negociere, partenerii moldoveni nu ar trebui să uite să promoveze faptul că cursurile din facultăți sunt adesea oferite în mai multe limbi și faptul că costul de trai este scăzut în comparație cu multe alte țări.

- Monitorizarea reînnoirii parteneriatelor;
- Îmbunătățirea comunicării interne și promovarea inițiativelor internaționale;
- Îmbunătățirea comunicării în ceea ce privește sondajele (clasamentele) naționale sau internaționale.

Clasamentele internaționale și alte clasificări au dus la dezvoltarea de noi instrumente de management, indicatori de monitorizare și de gestionare a proiectelor.

În acest scop, trebuie creată o bază de date a partenerilor existenți, cu o listă de indicatori: data parteneriatului, caracterul parteneriatului (cooperare științifică, mobilitate didactică și de cercetare, mobilitatea studenților, numărul de studenți care intră pe an, numărul de studenți care pleacă, facultățile implicate în acordul de cooperare, numărul de publicații comune, numărul de proiecte finanțate în comun etc.).

Cu ajutorul unor indicatori definiți, această bază de date oferă o vizibilitate internă și externă a cooperării. Acesta poate fi utilizată pentru a monitoriza procesul de reînnoire și modificările în domeniul de aplicare al acordului (*de exemplu*, extinderea acordului la alte facultăți sau noi inițiative de cercetare/mobilitate a studenților). De asemenea, este utilă pentru analiza noilor parteneriate (solicitări externe sau inițiative din partea comunității universitare) și în cazul luării unei decizii dacă un nou parteneriat este sau nu oportun.

Recomandări:

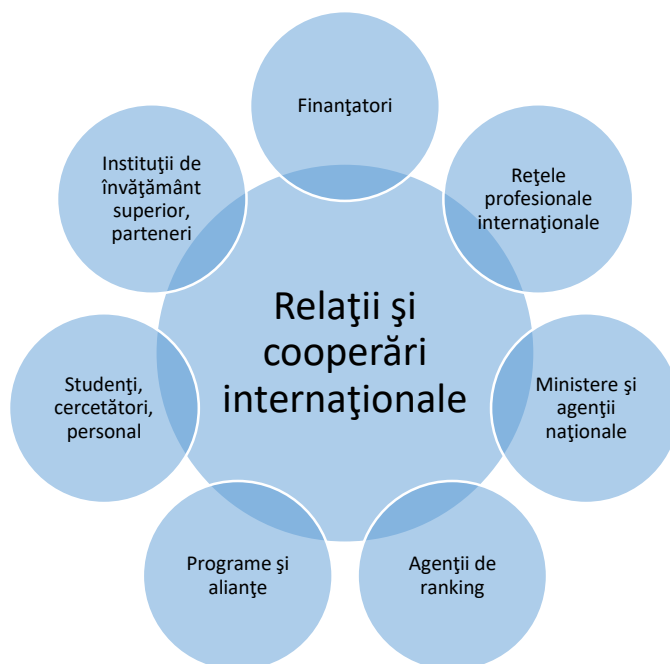
- Formarea unei liste a parteneriatelor internaționale din ultimii 5/10 ani și crearea unei baze de date cu indicatori
 - Cercetători: indicați numele lor (și denumirea instituțiilor lor) în publicațiile comune, în prezentările făcute de către academicieni în cadrul conferințelor, într-un sondaj în comunitate
 - Studenți: indicați numele lor. Care sunt cele 5 naționalități care au venit cel mai des să lucreze pentru dumneavoastră în domeniul juridic în ultimii 5/10 ani? Asociați-i cu instituțiile lor și contactați-i pe cei care apar cel mai des
 - Stabiliți mai apoi o ierarhie a acestora privită ca o posibilitate de a semna; *de exemplu*, de la 1 (puține legături) la 5 (legături puternice și numeroase în cadrul instituției)
 - Tipuri de acorduri care trebuie identificate pentru a fi întemeiate
- Crearea unor instrumente de sprijinire în luarea deciziilor pentru o strategie internațională
 - Alegerea partenerilor și a priorităților geografice: profiluri de țară, revizuire statistică, criterii de acord
 - Clasamente, indicatori de calitate
 - Oportunități de finanțare

5. ROLUL REȚELELOR INTERNAȚIONALE

5.1. Cum să alegeți rețelele în care să investiți și cum să le faceți profitabile

În toate universitățile, relațiile internaționale au devenit o componentă-cheie a politicii instituționale. În prezent, ecosistemul relațiilor internaționale cuprinde o gamă largă de structuri și părți interesate: ministere, finanțatori, agenții internaționale, programe, alianțe...

Ecosistemul internațional și actorii implicați

În tot acest ecosistem, rețelele internaționale sunt o sursă de numeroase oportunități internaționale, fie că este vorba de noi parteneriate de mobilitate, de răspunsuri comune la cererile de proiecte ale organismelor de finanțare sau de surse de finanțare pentru granturi.

Rețelele internaționale reprezintă un mijloc de valorificare a parteneriatelor:

- Activități de lobby și vizibilitate pentru fiecare instituție;
- Obținerea de informații privind apelurile;
- Găsirea de parteneri și posibilitatea de a fi abordat pentru participarea la un proiect.

Acestea includ, printre altele, următoarele: AUF, IAU, EUA, Erasmus+, Unimed, Unesco... (*vezi mai jos*). Cu toate acestea, a face parte dintr-o rețea internațională înseamnă să investești timp, resurse umane și bani (fiecare rețea se bazează adesea pe un sistem de abonament anual).

Așadar, este important să vă identificați rețeaua potrivită și să alegeți în ce rețele să investiți:

- Optarea pentru o rețea generală sau specializată (rețele cuprinzătoare sau rețele disciplinare).
- Alegerea dintre rețele care diferă în ceea ce privește statutul membrilor lor (publice sau private, universități sau școli/instituții) în funcție de activitățile internaționale vizate (mobilități de stagiu, parteneriate industriale...)
- Aderarea la o rețea internațională sau regională: rețelele regionale sau subregionale pot permite găsirea unor parteneri apropiați din punct de vedere geografic sau lingvistic, sau chiar similari din punct de vedere al culturii didactice și științifice, al metodelor de predare sau de cercetare, ceea ce poate facilita realizarea de schimburi de studenți, de predare sau de cercetare.

În cazul în care facultatea sau universitatea a ales să adere la una sau câteva rețele, este important să se investească în rețeaua respectivă. Structura internă (discutată în partea 1) vă poate garanta profitabilitatea rețelelor:

- Unitatea centrală poate comunica pe plan intern cu privire la rețele și *viceversa* cu privire la universitate în cadrul rețelelor.
- O persoană de contact dedicată fiecărei rețele (un referent sau un consilier) poate, de asemenea, să facă universitatea vizibilă în cadrul rețelei, pentru ca mai apoi să poată să răspândească oportunitățile de mobilitate sau de proiecte la nivel intern.

Investiția în rețele necesită timp: luarea cuvântului la conferințe, scrierea de articole, evidențierea acțiunilor universității reprezintă o investiție reală în ceea ce privește timpul și resursele umane.

5.2. Crearea unei rețele proprii sau aderarea la o alianță

Pentru a vă construi o rețea, puteți:

- Să vă alăturați unei rețele deja stabilite (sub forma unei asociații de instituții de învățământ superior) sau unui grup de proiect (care a fost format, în majoritatea cazurilor, în urma unui răspuns comun la o cerere de oferte);
- Să vă creați propriul grup, pe care îl vom numi consorțiu.

Este important de reținut că cele două nu se exclud reciproc.

Nota bene: un grup care se reunește pentru a răspunde la o cerere de proiecte poate fi denumit și consorțiu în numele locatorilor.

> Alăturați-vă unei rețele

Există numeroase rețele. Le vom menționa aici doar pe cele mai relevante (de exemplu, am exclus rețelele cu tarife de aderare prea mari, unde am avut informații despre tarife) și cotizațiile de membru ale acestora, care au fost deja testate de cei doi experți sau ale căror nume (Uniunea Universitară Eurasiatică; Consorțiul Universităților din Republica Moldova-România-Ucraina) au fost menționate de unele dintre universitățile cu care ei s-au întâlnit.

Asociații Europene:

- **Asociația Universităților Europene:** „aceasta reprezintă peste 850 de universități și conferințe naționale ale rectorilor din 49 de țări europene. EUA joacă un rol crucial în Procesul de la Bologna și în influențarea politicilor UE privind învățământul superior, cercetarea și inovarea. Prin interacțiunea continuă cu o serie de alte organizații europene și internaționale, EUA asigură că vocea independentă a universităților europene se face auzită. EUA oferă membrilor săi oportunități de neegalat pentru a împărtăși cele mai bune practici prin participarea la proiecte, evenimente și alte activități de educare reciprocă care implică o gamă largă de universități. De asemenea, asociația oferă membrilor săi oportunități unice de influențare a politicilor și inițiativelor europene care afectează învățământul superior și cercetarea.”

Nota bene: până în prezent, nicio instituție de învățământ superior din R.Moldova nu este reprezentată.

Taxe de membru: 5 000 EUR. Link <https://eua.eu/>

- **Uniunea Universităților Mediteraneene:** fondată în octombrie 1991, este o asociație a universităților din Bazinul Mediteranean. Acesta reunește 127 de universități asociate din 23 de țări de pe ambele maluri ale Mării Mediterane. UNIMED își propune să promoveze cercetarea și formarea universitară în regiunea euro-mediteraneeană, contribuind la procesul de cooperare științifică, culturală, socială și economică.

Nota bene: până în prezent, nicio instituție de învățământ superior din R.Moldova nu este reprezentată.

Taxe de membru: 3 000 EUR. Link: <https://www.uni-med.net/>

- **Asociația Europeană a Facultăților de Drept:** a fost înființată pentru a crește calitatea educației juridice în Europa prin oferirea unei platforme destinată discuțiilor și schimburilor. Scopul activităților ELFA este de a coordona procesul de reformă al educației juridice din Europa, introducând noi subiecte, promovând cooperarea dintre universitățile din Europa și reprezentând facultățile de drept în fața instituțiilor europene, a instituțiilor naționale de învățământ și a asociațiilor de avocați și procurori.

Nota bene: până în prezent, nicio instituție de învățământ superior din R.Moldova nu este reprezentată.

Taxe de membru: nu au fost comunicate. Link: <https://elfa-edu.org/>

- **Uniunea Universităților Eurasiatice:** „Înființată în 2008, EURAS este o uniune formată din universități și alte instituții de învățământ superior din regiunea eurasiatică. EURAS este o asociație internațională nonprofit, care promovează cooperarea dintre peste 110 universități din Europa Centrală și de Vest, Balcani, Caucaz, Orientul Mijlociu, precum și din întreaga Asie și care lucrează pentru promovarea globală a standardelor educaționale în regiunea eurasiatică”. Această rețea este deja bine cunoscută, mai multe universități din Moldova au aderat deja la EURAS.

Taxe de membru: nu au fost comunicate. Link : <https://euras-edu.org/>

Asociații internaționale

- **Asociația Internațională a Universităților:** creată sub auspiciile UNESCO în 1950, IAU este o organizație care are la bază calitatea de membru și care deservește comunitatea globală a învățământului superior prin: expertiză și analiză a tendințelor, publicații și portaluri, servicii de consultanță, educație de la egal la egal, evenimente, advocacy la nivel global.

Taxe de membru: 3 250 EUR. Link: <https://www.iau-aiu.net>

Asociații francofone:

- **Agencia Universitară a Francofoniei:** o asociație mondială a instituțiilor francofone de învățământ superior și de cercetare care reunește 1007 universități de pe toate continentele, din 119 țări.

Taxe de membru: 4 000 EUR. Link: <https://www.auf.org>

- **Biroul de Cooperare Interuniversitară (BCI):** cunoscută anterior sub numele de CREPUQ, este o grupare voluntară de universități din Quebec (Canada) al cărei

unic scop este de a atrage studenți străini francofoni pentru a petrece 1 sau 2 semestre în statul Quebec.

Taxe de membru: 4 000 EUR. Link: <https://www.auf.org>

> Crearea unui consorțiu propriu

Obiectiv: participarea la un concurs de propuneri de proiecte sau desfășurarea unor activități pe care nu le-ați putea realiza pe cont propriu.

Cum înființați un consorțiu? Este necesar să identificați în prealabil potențialii parteneri și apoi să contactați. Crearea unui consorțiu trebuie să fie o acțiune planificată, pentru a vă asigura de disponibilitatea partenerilor dumneavoastră pe întreaga durată a proiectului. Pentru a înființa un consorțiu este necesar să apelați la rețelele existente, precum și să participați la diverse evenimente de relaționare, organizate, de exemplu, de către Comisia Europeană.

Iată două exemple de astfel de inițiative.

- **Inițiativa „Universitatea europeană”**

Taxe de membru: în funcție de fiecare Alianță universitară europeană în parte.

Caracterizată printr-o cooperare aprofundată între instituții în cadrul unei alianțe care implică toate domeniile lor de activitate (educație, cercetare și inovare) și toate nivelurile de organizare, Universitățile Europene sunt rețele de universități la nivelul UE, bazate pe o abordare de jos în sus, care vor permite studenților să obțină o diplomă prin combinarea studiilor în mai multe țări ale UE și care vor contribui la competitivitatea internațională a universităților europene. Comisia Europeană definește Universitățile Europene ca fiind „alianțe transnaționale de instituții de învățământ superior care dezvoltă o cooperare instituțională și strategică pe termen lung, bazată pe valori și principii comune și care vizează o cooperare durabilă”. Aceste alianțe sunt conduse de o instituție coordonatoare și sunt organizate în funcție de activitățile instituțiilor membre. Majoritatea Universităților Europene includ cel puțin nouă instituții de învățământ superior și parteneri asociați (companii, autorități locale, institute de cercetare etc.).

„Universitățile europene” urmăresc patru obiective generale:

- Punerea în aplicare a unei strategii comune de educație și cercetare pe termen lung;
- Crearea unui campus interuniversitar care să permită mobilitatea a cel puțin 50% dintre studenți;
- Sprijin pentru o abordare interdisciplinară a provocărilor societale;
- Dezvoltarea de modele de bune practici pentru a spori atractivitatea și competitivitatea învățământului superior european.

Fiecare proiect universitar european corespunde unui model propriu, bazat pe o strategie elaborată de instituțiile membre. În timp ce unele adoptă o abordare tematică (cum ar fi gestionarea mediului marin pentru SEA-EU sau cinematografia și artele pentru FILMEU-Universitatea Europeană pentru Film și Arte Media), altele aleg o abordare geografică (zonele rurale sau montane pentru UNITA). Majoritatea alianțelor au o abordare transdisciplinară și urmăresc să își unească forțele pe teme transversale, cum ar fi științele sociale și cetățenia (CIVICA), spațiul (UNIVERSEH), mediul sau sănătatea (EUGLOH).

În ceea ce privește formarea, universitățile europene sunt invitate să implementeze programe de studiu comune, flexibile și inovatoare pentru a oferi noi oportunități de învățare și mobilitate studenților lor.

Numărul total de alianțe în curs de desfășurare este de 50, implicând peste 430 de instituții de învățământ superior.

Aceste 50 de alianțe implică 35 de țări (state membre ale UE, Islanda, Norvegia, Albania, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, Macedonia de Nord, Serbia și Turcia) și aproape 1.700 de parteneri asociați (ONG-uri, companii, autorități locale și regionale).

Un nou apel în 2023: apelul din 2023 a oferit instituțiilor de învățământ superior din țările din Balcanii de Vest care nu sunt asociate la programul Erasmus+ șansa să participe la apel în calitate de parteneri cu drepturi depline. La fel ca anul trecut, alianțele pot accepta ca parteneri asociați, inclusiv instituții de învățământ superior din țările participante la Procesul de la Bologna. În cadrul apelului din 2023, aproape 30 de instituții de învățământ superior din Ucraina s-au alăturat unei alianțe. Cu un buget total de 402,2 milioane de euro pentru această cerere de proiecte din 2023, fiecare alianță selectată va primi până la 14,4 milioane de euro pe o perioadă de patru ani.

Un obiectiv de 60 de alianțe până în 2024: prin strategia sa privind Universitățile Europene, Comisia Europeană și-a stabilit obiectivul de a crea 60 de alianțe universitare europene și peste 500 de universități participante până la jumătatea anului 2024. Pentru a realiza acest lucru, va lansa o nouă cerere de propuneri în toamna anului 2023. Citiți comunicatul de presă:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/ip_23_3634

Informații generale suplimentare privind inițiativa europeană:
<https://education.ec.europa.eu/education-levels/higher-education/european-universities-initiative>

Lista Universităților Europene existente: <https://education.ec.europa.eu/news/european-universities-2023-call-results>

○ **Colegiul Juridic Franco-Român de Studii Europene**

Înființat în 1995 sub auspiciul Ministerului francez al Afacerilor Externe și al Învățământului Superior și al Cercetării, Colegiul este, de fapt, un consorțiu de 15 instituții de învățământ superior franceze care cooperează cu o singură instituție românească, și anume Universitatea din București, pentru a-și dezvolta formarea și cercetarea în domeniul dreptului european în limba franceză.

Obiectiv: formarea viitorilor profesioniști cu înaltă calificare care vor rămâne să lucreze în țările lor de origine.

În acest scop, instrumentele dezvoltate sunt:

- Relocarea programelor de licență și de masterat predate de membrii consorțiului;
- Înființarea unui institut juridic francofon de doctorat și post-doctorat pentru a dezvolta îndrumarea în comun sau cotutela doctoratului; publicarea în colaborare de articole și cărți; organizarea de evenimente științifice.

Informații suplimentare: <https://www.collegejuridique.ro/>

Recomandări:

- Fie că este vorba de o rețea înființată de universitate sau de apartenența la o rețea internațională externă, cheia este să investești timp, oameni și bani.
- Prin urmare, este important ca de la început să se identifice rețeaua sau rețelele care pot avea cel mai mare efect de levier pentru universitate, în funcție de prioritățile alese (finanțare, proiecte, mobilitate în cercetare etc.).

CONCLUZIE

Scopul acestui document (*Orientări și recomandări privind mobilitatea și INTERNAȚIONALIZAREA*) este să ofere un set de instrumente: ținând cont de propriul context și de stadiul de dezvoltare al activităților internaționale în cadrul instituției sale, fiecare universitate din Moldova, cu care ne-am întâlnit, poate să aleagă instrumentul de care are nevoie și poate folosi cea mai potrivită pârghie pentru a-și spori internaționalizarea.

De asemenea, acest set de instrumente poate fi util pentru orice instituție de învățământ superior din R. Moldova, dar și pentru autoritățile naționale (ministere sau agenții) din domeniul învățământului superior și cercetării.

Prezentarea unui proiect structural CBHE care implică mai multe instituții de învățământ superior din R. Moldova și, de asemenea, Ministerul Educației și Agenția Națională de Asigurare a Calității pe probleme de internaționalizare ar putea oferi o oportunitate de a continua activitatea începută pe aceste teme.

R. Moldova are deja experiență în proiecte CBHE, cum ar fi cel selectat în 2019 (MHELM - Leadershipul și managementul învățământului superior din Moldova, număr de referință: 609656-EPP-1-2019-1-MD-EPPKA2-CBHE-SP, <https://mhelm.utm.md/>).

Prin valorificarea expertizei dobândite în cadrul proiectelor CBHE anterioare și prin identificarea unei teme noi și complementare privind internaționalizarea instituțiilor de învățământ superior din R. Moldova, o nouă propunere ar putea fi prezentată în cadrul următoarelor apeluri ale Comisiei Europene care vor fi lansate în octombrie/noiembrie 2023. (vezi <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities/opportunities-for-organisations/cooperation-among-organisations-and-institutions/capacity-building-higher-education>).

